

1934 ÁPRILIS

ERDÉSZETI LAPOK

LXXIII. ÉVF.

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

KÖZLÖNYE

4. FÜZET

KIADJA: AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET

Felelős szerkesztő
BIRÓ ZOLTÁN

Megjelenik minden hó 15-én.

Előfizetési díj 1934. évre 24 P, erdészeti altiszteknek 12 P.

Az Országos Erdészeti Egyesület tagjai a tagjárulékok fejében kapják.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Lipótváros, Alkotmány-utca 6. sz. II. emelet

A lap irányával nem ellenkező hirdetések mérsékelt díjért közöltnének.

(Telefon: 237—22.)

Krónika

1. A tűzifaellátás kérdése.

Mindnyájan tudjuk, hogy azt a forszírozott termelést, ami az utolsó két évben volt, a magyar erdőgazdaság állandóan el nem bírja.

Teljes pontossággal kiszámított szabályos hozadékról addig, amíg az üzemtervszerű kezelés nem általánosan kötelező, nem beszélhetünk, mert hiszen addig az erdők jelentős részénél kötelezően megállapított vágásfordulóval s így szabályos fahozadékkal számolni nem tudunk.

Az a korlátozás, amit a földművelésügyi kormányzat a Faforgalmi Rt.-al szemben vállalt, hogy 15%-nál nagyobb rendkívüli használatot engedélyezni nem fog, mégis lehetővé teszi, hogy az ország átlagos évi fatermését — legfeljebb néhány ezer vagonos eltéréssel — a mostaninál kevésbé ingadozó mennyiséggel vegyük számításba.

Ugyanebből kifolyólag számolnunk kell azzal, hogy a belső termelés csökkenése révén emelkedni fog a behozatal s a magyar tűzifa kénytelen lesz mai piacának egyrészét a külföldi fának átengedni.

Szaporodni fog tehát azoknak a piacoknak a száma, ahol úgy belföldi, mint külföldi tűzifa is kerül a piacra, ahol tehát nemcsak árbeli, de minőségi verseny is lesz a kétféle faanyag között.

Elsőrendű érdekünk ezenfelül az is, hogy a magyar fa mai védett piacát továbbra is meg tudjuk őrizni.

Ennek pedig elengedhetetlen előfeltétele az, hogy a védett piac szükségleteit kifogástalan minőségű áruval az egész tüzelesi idényen át akadálytalanul el tudjuk látni.

Itt is kettős kérdés merül tehát fel: egyrészt a mennyiség, másrészt a minőség kérdése.

A mennyiség kérdésének az elbírálásánál, elsősorban a főhasználatokat és az idősebb állományokban foganatosított előhasználatokat kell számításba vennünk, mert ezek azok, amelyek a távolabbi szállítást is elbíró piacképes választékokat adnak.

Mivel főhasználatokat az erdők szaporítása nélkül nem tudjuk emelni, a gyérítések fokozásán kívül az eddig csak részben, vagy egyáltalán nem értékesített választékok felhasználása nyújt csupán módot arra, hogy a távolabbi piacra dobható famennyiséget gyarapítsuk.

Ismételten fel kell ezért hívnunk ezen a helyen is az erdőbirtokos és erdőtisztz urak figyelmét a saját szükségletek és a közvetlen környékbeli helyi szükségletek kielégítésének módjára.

Még mindig elég szép számmal ismerünk olyan helyeket, ahol a gyengébb gyérítési anyagot, a hulladékfát, vagy az esetleg kiszedhető tuskót nem értékesítik, s így ez elvész, úgy a közre, mint az erdőbirtokosra nézve csupán azért, mert aránylag csekély árkülönbség miatt, vagy esetleg kényelmi szempontokból a jobb választékokat is a helyi fogyasztás rendezésére bocsátják.

Pedig majdnem mindenütt az a helyzet, hogyha a birtokosok az ilyen célokra egyértelműen csak az alárendelt választékokat bocsátanák a vásárlók rendelkezésére, nemcsak az erdőgazdaságnak tudnának ha nem is sokkal, de mégis valamivel nagyobb jövedelmet biztosítani, hanem ezenfelül nagyobb mér-

tékben tudnánk a távolabbi vidékek szükségleteit magyar fával ellátni.

Ez pedig elsőrendű nemzeti érdek.

A mennyiség kérdésében a legfőbb és legfontosabb tennivaló itt vár a magyar erdőgazdaságra.

Számolnunk kell azonban a minőségi követelményekkel is, még pedig nemcsak a fokozódó külföldi verseny miatt, de azért is, mert ha jogosan akarjuk a magyar tűzifa részére a legteljesebb védelmet biztosítani, akkor olyan tűzifát kell a piacra vinnünk, ami a fogyasztás érdekeinek is minden tekintetben megfelel.

Ha mi, mint őstermelők hangoztatjuk azt, amit pedig jogosan teszünk, hogy a védett magyar ipar a védelem révén elérhető magasabb árért ugyanolyan ipari terméket adjon az őstermelőnek, amelyet a külföldi adna a vámvédelem elmaradása esetén a számottevően alacsonyabb árért: akkor magunkkal szemben is el kell ismerni ennek a követelésnek a jogosultságát.

Nem lehet elzárkózunk annak a megállapítása elől, hogy a friss termelésű tűzifa szeptember, októberben még csak részben alkalmas a pillanatnyi szükségletek ellátására, kivéve azt az esetet, ha megelőzőleg már *felaprítva* állott száraz, szellős helyen egy-két hónapig.

Ennek természetes következménye az, hogy fokozatosan át kell térnünk a második éves tűzifa piacrahozatalára.

Sokat halljuk említeni azt, hogy a befektetést és a kamatot nem bírja el az erdőgazdaság ilyen hosszú ideig.

Kétségtelen, hogy egy csapásra nem lehet mindenütt áttérni erre a rendszerre.

Olyan helyeken, ahol a tűzifatermelés számottevő műfatermeléssel is jár, nem okoz ez a kérdés gondot, mert ha csak egy esztendőben foganatosítunk másfél, vagy kétéves használatot, a kikerülő műfatöbbslet minden nehézség nélkül lehetővé teszi, hogy a tűzifakészlet nagyrészt a gazdálkodás pénzügyi eredményeinek kockázatát nélkül a második esztendőre hagyjuk vissza s ezentúl mindig csak a második éves készlettel jöjünk piacra.

De véleményünk szerint azokon a helyeken is fokozódott ennek a lehetősége, ahol a műfatermelés aránylag csekély.

A legújabb rendelkezések nemcsak aránylag olcsó hitelt biztosítanak a birtokosnak, de az emelkedően megállapított árak a beszáradásért és a termelési költség kamataiért is kárpótolják.

Ismételten felvetjük itt ezért a kérdést, nem lenne-e célszerű kormányzati intézkedéssel megkönnyíteni a kétéves fa értékesítésére való áttérést most, amikor a szállítási-igazolványok révén módjában áll a kormánynak rákényszeríteni az ilyen módon többet termelő birtokost arra, hogy a termelési többletet csak a következő tüzelési idényben hozza piacra.

De szükségesnek tartjuk foglalkozni itt azzal a kérdéssel is, mennyiben indokolt az adott körülmények között az egy évi tüzifatermés piacrahozatalának túlzott sürgetése.

Már rámutattunk arra, milyen fontos a magyar termelésre az, hogy a védett piacot *állandóan* el tudjuk látni megfelelő minőségű tüzifával.

Jól tudjuk azt, hogy az egy téli termelés eredményének egy egész esztendő szükségleteit kell fedeznie.

Számolnunk kell tehát azzal, hogy 12 hónapon keresztül tudjuk a védett piacot megfelelően ellátni.

Mert ha csak egy időszakban is olyan mértékű túlkínálat lép fel, hogy a védett piac ellátására hivatott készletek számottevő részét más távoli piacokra viszik el, rögtön felmerül annak a lehetősége, hogy a védett piacon az idény végefelé jelentkező hiány pótlására ide is be kell engednünk a külföldi tüzifát.

Ezt az aggodalmat igen erősen alátámasztja az a körülmény, hogy az 1932—1933. évi termelésből a már kiadott szállítási igazolványok leszámítása után a termelők kezén maradó készlet április 1-én alig haladta meg a 16 ezer vagon.

Már pedig az előző évek forgalma még a nyári hónapokban is 7-től 11 ezer vagon között mozgott havonta.

Feltétlenül indokoltnak kell tehát elismernünk a földművelésügyi kormánynak azt a rendelkezését, amellyel nem engedi a pillanatnyi szükségletek ellátására alkalmas száraz fakészletek túlságos gyors ütemű piacra hozatalát.

2. Az üzemrendezés kérdéséhez.

Az új erdőtörvény legutóbbi tárgyalása, s az a reménységünk, hogy a javaslat öszre tényleg a törvényhozás elé kerül, az érdeklődés előterébe állítja az üzemrendezéssel kapcsolatos kérdéseket.

Mindjárt előljáróban egy sajnálatos panaszunk van a földművelésügyi kormányzatnak a multban e téren követett eljárása ellen.

Megszületett az ügynevezett erdőrendezési utasítás, keresztülesett egy csomó időközi változtatáson anélkül, hogy az utasításnak akár a megalkotásában, akár a módosításában a ma mégis több mint 90%-ig érdekelt nem állami erdőgazdaságnak része, vagy csak beleszólása is lett volna.

De tovább is megyünk a váddal.

Az e téren az intézkedésre hivatott és jogosult állami szervezeteknek kiadott intézkedéseket egyáltalán nem hozták és nem hozzák ma sem nyilvánosságra.

Pedig talán a legegyszerűbb joga minden állampolgárnak, vagy gazdasági ágazatnak, hogy azokat a szabályokat és rendelkezéseket, amelyekkel az ő működését akarják irányítani, megismerhesse.

Eltekintve ettől az elemi jogtól, magát az adminisztrációt is a ránehezető munka terhének a túlnyomó részétől megszabadítaná az, ha az irányadónak elismert elveket a gazdasági berendezésére és vezetésére hivatott magánerdőtisztviselői kar is ismerné.

Éppen ezért nem tudjuk megérteni azt, miért nem tették és teszik az ebből a szempontból érvényben álló rendelkezéseket többszöri felszólalásunk és sürgetésünk dacára közzé.

Ilyenformán csak arra van módunk, hogy a felügyeleti hatóságnak és a kerületi erdőrendezőnek egyik-másik, az üzemrendezést érintő kérdésben elfoglalt álláspontja alapján követeltethessünk magára az utasításra.

A legelső és legsúlyosabb kifogásunk az, hogy a nagyobb gazdaságoktól megkövetelt üzemterv túlzottan komplikált, rengeteg fölösleges adatot tartalmaz s így indokolatlan munka- és költség-többletet jelent a magánerdőre nézve.

Készséggel elismerjük a kincstári erdészetnek azt a jogát, hogy a kincstári üzemterveket olyan alakban állítja ki, amelyben akarja.

Teljesen fölöslegesnek tartjuk azonban, hogy egyes — bár tudományos szempontból feltétlenül érdekes — adatok és kimutatások összeállításával, kiszámításával, tisztázásával stb. zaklassa a magánbirtokost.

Példának csak kettőt említünk fel és pedig a grafikonokat és a növedék %-kal való számítást.

Őszintén megvalljuk, hogy az alkalmazott grafikonoknál sokkal könnyebb, sokkal érthetőbb, átnézetesebb és használhatóbb képet ad egy megfelelően színezett átnézeti térkép.

Az erdómérnöknek ez sokkal könnyebb tájékozást ad olyan körülményekre nézve is (például a fanemek és korosztályok *helyszíni* eloszlása), amiket a grafikon egyáltalán nem tüntet ki.

A területi adatokra nézve pedig a megfelelő formában összeállított fanem és korosztálytáblázat sokkal tisztább képet ad a grafikonnál.

Fel lehetne azt hozni, hogy ezeket a kimutatásokat ma talán nem állítják össze.

Tisztában kell lennünk azonban azzal, hogy a grafikonokat az adatok kimutatásba foglalása nélkül nem lehet összeállítani.

A másik példa, amit fel akarunk hozni, a növedék %-kal való számítás.

Teljesen fölösleges, megbízhatatlan, egyáltalán nem pontos és újból csak fölösleges munkaszaporítás.

A folyó növedék helyett, számításba vett korszaki átlagnövedékből vezetjük le, ez tehát az egyik már magában is igen nehezen becsülhető adat.

A másik adat a fatömeg, nemcsak becsült, de szintén változó.

Két olyan változónak a függvénye tehát, amelyeknek mindegyike becslésen alapul s amelyek közül különösen a növedék csak nagyon nehezen és elég pontatlanul állapítható meg.

A természetes felújítás alatt álló területekre ez még fokozottabb mértékben áll, mint a zárt állományokra, mert hiszen

tudjuk, hogy ezeknél a megmaradó faegyedek növedéke a gyérités módjához és mérvéhez képest még inkább változik, mint a zárt állományoknál.

Az esetleges két becslési hibához csatolunk tehát egy harmadik hibalehetőséget, a % számításét.

Ugyancsak meglehetősen nehéz éppen a természetes felújításnál kapcsolatot teremteni számbelileg a használati terv és a felújítási terv között.

Különösen a felújításnak hosszú időre való kinyújtása esetén áll elő az az eset, hogy főhasználatra elő kell írni olyan területeket is, amelyek már teljesen fel vannak újulva.

Ugyanez az eset az alátelépítéseknél is.

Nem lehet tehát megkövetelni a főhasználatok előírása és az erdőművelési terv között azt az összefüggést, hogy minden főhasználati területnek szerepelnie kell a felújítási tervben is és még kevésbé lehet az időszaki beszámolónál a két munkálatot, a használatot és felújítást egymással összekapcsolni.

Sőt, ha a korosztálytáblázatban helyes képet akarunk nyerni, ott is nehézségeket fog okozni ezeknek a beállítása, ha csak nem csinálunk külön rovatot az ilyen állományok részére, vagy nem számolunk azzal a körülménnyel, hogy a kitüntetett fiatalosak, vagy öreg erdők területe nem fogja teljesen fedni a tényleges állapotot.

Most, amikor az előtt állunk, hogy az üzemtervkészítés a magánerdőkre is kötelező legyen, újból hangsúlyozzuk annak a fontosságát, hogy ezeket az előírásokat át kell dolgozni és pedig megfelelő előzetes tárgyalások alapján.

Könnyű, átnézetes forma, a szabad mozgást lehetőleg kevésbé korlátozó rendelkezések, ezek azok a kívánalmak, amiket az üzemtervvel szemben támasztanunk szabad.

És most még néhány szót a jóváhagyások kérdéséhez.

El tudjuk fogadni helyesnek azt a gondolatmenetet, amelyik az üzemterv alapvető gazdasági elveinek a megállapítását feltétlenül a minisztérium részére kívánja fenntartani.

Hiszen ez az a mértéke a központosításnak, amelyik mellett igazán csak az irányítás marad a minisztérium kezében.

Helyes azért is, mert megmenti az üzemrendezőt attól,

hogy az alapgondolatok megváltoztatása esetén már kész munkát, a részletes előírásokat kelljen, mint hasznavehetetlent eldobnia.

Semmi szükségét nem látjuk azonban annak, hogy a kész üzemterveket még egyszer a minisztériumhoz terjesszék fel, különösen akkor, ha a megfelelő formájú üzemrendezési utasítást nyilvánosságra is hozzák.

Étben az esetben csak a helyszínről legalább nagyjában tájékozott erdőfelügyelőt szabad megbízni annak az ellenőrzésével, vajjon megfelel-e a kész üzemterv a jóváhagyott jegyzőkönyvnek és az erdőrendezési utasításnak.

Egyáltalán nincs azonban szükség arra, hogy a kész üzemterveket újból hónapokon, esetleg éveken át tárgyalgassák a minisztériumban, a birtokos pedig ugyanennyi ideig maradjon bizonytalanságban. Pedig erre a multban bőven elég példa volt.

Az Alföld erdőségeinek fafajtáiról, vágás-fordulójáról és berendezéséről, különös tekintettel a homoki viszonylatokra

Irta: Kallivoda Andor.

Az utóbbi időkben cikkek, beszédek, feliratok bőven foglalkoztak hazánk fában való szegénységének kérdésével. Ez alkalommal nem akarom ezt újból tárgyalni, de egyszerűen utalok az Országos Erdészeti Egyesületnek 1933 február 22-én kelt Emlékiratára, amely a törvényhozás mindkét háza tagjainak meg lett küldve. Utalok még Biró Zoltánnak arra az előadására, melyet 1933 március hó 21-én az „Országrendezés feladatai mérnöki megvilágításban stb.” ciklus keretében „Az erdőgazdaság szerepe az ország újjáépítésében” címen tartott meg, végül Papp Bélának 1934 február hó 4-én megtartott rádióelőadására. Ezek meg nem másítható statisztikai adatok alapján oly részletesen és kimerítően tárgyalják az ügyet és olyan meggyőző erővel világítják meg annak minden részletét, hogy azok hatása alatt még a fásítások ellenségeinek is — mert sajnos, még ilye-